

Кафедра ботаніки Херсонського державного університету
Херсонське відділення Українського ботанічного товариства
Біосферний заповідник «Асканія–Нова» ім. Ф.Е.Фальц–Фейна УААН
Херсонське відділення Всеукраїнської асоціації біологів рослин
Херсонське відділення Українського товариства фізіологів рослин

III-Й ВІДКРИТИЙ З'ЇЗД ФІТОБІОЛОГІВ ХЕРСОНЩИНИ (Херсон, 20 травня 2010 р.)

Збірник тез доповідей

Херсон - 2010

УДК 929.581+582
ББК Е 52
Б 72

Друкується за постановою Оргкомітету III-го відкритого з'їзду фітобіологів Херсонщини (прот. № 1 від 11.05.2010 р.)

Організаційний комітет з'їзду:

Ходосовцев О.Є. –	д. біол. наук, професор (голова оргкомітету)
	Члени оргкомітету:
Бойко М.Ф. –	д. біол. наук, професор (заступник голови оргкомітету)
Шаповал В.В. –	канд. біол. наук
Дерев'янко В.М. –	канд. біол. наук
Мойсієнко І.І. –	канд. біол. наук, доцент
Мельник Р.П. –	канд. біол. наук, доцент
Павлова Н.Р. –	канд. біол. наук, доцент
Богдан О.В.	асистент

Редакційна колегія збірника тез доповідей:

Бойко М.Ф. –	д. біол. наук, професор (відповідальний редактор)
Ходосовцев О.Є. –	д. біол. наук, професор
Дубина Д.В. –	д. біол. наук, професор
Федорчук М.І. –	д. с.-г. наук, професор
Корженевський В.В. –	д. біол. наук, професор
Работягов В.Д. –	д. біол. наук, професор
Бойко П.М.	к. біол. наук
Загороднюк Н.В. –	асистент (відповідальний секретар)
Наумович Г.О. –	асистент (відповідальний секретар)

Б 72 III відкритий з'їзд фітобіологів Херсонщини (Херсон, 20 травня 2010 року). Збірник тез доповідей (Відповідальний редактор М.Ф. Бойко). – Херсон: Айлант, 2010. – 76 с.

В збірнику друкуються тези доповідей, прочитаних на засіданнях III відкритого з'їзду фітобіологів Херсонщини. В них розглядаються актуальні питання фіторізноманіття, охорони, раціонального використання рослинного світу, рослинництва, біології та екології рослин.

УДК 929.581+582
ББК Е 52

ДО ВИВЧЕННЯ ЛИШАЙНИКІВ МІСТА КРИВИЙ РІГ

Херсонський державний університет, м. Херсон

e-mail: Naumovich_Anna@i.ua

На даному етапі вивчення ліхенофлори та проведення інвентаризації видового складу в Україні проводиться у більшості регіонів. Однак, не зважаючи на це для деяких областей, та зокрема деяких заповідних об'єктів, ліхенофлора є недостатньо або досить фрагментарно вивчена. Так для досить цікавого в плані різноманітності ландшафтів та значної кількості заповідних об'єктів м. Кривий Ріг систематичний аналіз ліхенобіоти не проводився, що необхідно для дослідження ліхенобіоти Дніпропетровської області та вивчення видового складу лишайників в умовах постійного антропогенного навантаження.

На території м. Кривий Ріг наводиться більше 100 об'єктів природно-заповідного фонду, серед них значна кількість заказників та пам'яток природи, що мають репрезентувати цікавий видовий склад лишайників. До початку планомірного дослідження ліхенофлори долини річки Інгулець за літературними даними наводилось 5 видів лишайників (Котов, 1927; Окснер, 1993). Матеріали збирали протягом експедиційних виїздів на територію Дніпропетровської області, м. Кривий Ріг протягом 2007-2008 років. Були досліджені наступні об'єкти: Балка Північна Червона, гранітні виходи по річках Демуріна, Інгулець, Модрівська історико-геологічна пам'ятка та Криворізький ботанічний сад, відслонення метаконгломератів та метапісковиків на правому березі річки Інгулець. Матеріал збирався на гранітних брилах, аспідних сланцях, залізистих кварцитах, метапісковиках, прошарках ґрунту, ґрунті, корі дерев та чагарників.

Видовий склад лишайників для відслонень метапісковиків становить 26 видів лишайників та 2 види ліхенофільних грибів, що відносяться до 17 родів та 14 родин. Відслонення архейських порід у вигляді масивних брил на березі Інгульця, більше 10 м заввишки та 5 м завширшки, представили досить цікавий видовий склад лишайників. На добре освітлених відкритих вертикальних ділянках лишайники займають приблизно до 60% проективного покриття. Домінуючими видами є: *Aspicilia cinerea*, *Caloplaca demissa*, *C. decipiens*, *Xanthoparmelia pulla*, *X. somloensis*, *X. dimelaena oreina*. Також були досить цікаві знахідки виду *Aspicilia aff. calcarea*, що більш характерний для вапнякових субстратів.

Для гранітних відслонень долини річки Інгулець в окол. м. Кривий Ріг знайдено 38 видів лишайників та 2 види ліхенофільних грибів, що відносяться до 25 родів та 14 родин (Наумович, 2009). Значним проективним покриттям і частим траплянням були відмічені такі види, як *Aspicilia cinerea*, *Acarospora fuscata*, *Lecanora polytropa*, *Candelariella vitellina*, *Protoparmeliopsis muralis*, *Xanthoparmelia pulla* та *X. somloensis*. Дещо рідше зустрічались *Rhizocarpon distinctum*, *Rhizocarpon geographicum*, *Diploschistes scruposus* та інші. На прошарках ґрунту з невеликим проективним покриттям зростали *Placidium squamulosum*, *Cetraria aculeata*, *Cladonia sp.*, *Cladonia coniocraea*, *Cladonia pyxidata*, *Collema sp.*

На відслоненнях сланців було зібрано 65 видів лишайників. Серед видів представлених на цьому субстраті виявилися досить цікаві закономірності, адже по структурі субстрат відноситься до силікатного, а комбінації видів є характерними для вапнякових і силікатних субстратів.

На корі було знайдено 9 видів лишайників. Епіфітні види, зібрані на корі листяних порід дерев, переважно *Robinia pseudoacacia* та *Platanus orientalis*, представлені 10 видами лишайників: *Xanthoria parietina*, *Phaeophyscia orbicularis*, *Rinodina pyrina*, *Caloplaca lobulata*, *Physcia adscendens*, *Lecanora dispersa*, *Physcia tenella*, *Scoliciosporum chlorococcum*, *Amandinea punctata* та *Lecanora saligna*, що відносяться до 8 родів, 3 родин та 2 порядків.

В результаті опрацювання зібраних матеріалів було визначено 112 видів лишайників та 5 видів ліхенофільних грибів для території міста Кривий Ріг. Серед яких досить багато видів є новими для рівнинної частини України та степової зони (Наумович, 2009), а також вперше описаний для науки вид *Lecanora panticapaensis* (Khodosovtsev et al., 2009).